

T.Ágoston László

Vízkereszt

Elmúltak a karácsonyi ünnepek, a naptár is új évre váltott. Vízkeresztkor leszedték a megkopott, leveleit szóró fenyőfáról a díszeket, gondosan becsomagolták a régi szaloncukros dobozokba, és fölrakták a gardróbba a legmagasabb polcra. P. leszerelte a fáról a karácsonyfatalpat, aztán ügyelve, hogy minél kevesebb tülevél hulljon a szőnyegre, kivitte az erkélyre. Lenézett, nem jár - e arra valaki véletlenül, aztán jól kitartotta a korlát fölött, nehogy a szél belódítsa valamelyik alsóbb emeleti erkélyre. Még le is szólt, nem áll - e kint valamelyik szomszéd, gyerek, vagy akárki, csak aztán engedte el a kiszolgált fenyőt. Leballagott, odavitte a szemetes kuka mellett várakozó társaihoz és a kupac tetejére helyezte. Még bölintott is, mintha elköszönne tőle.

- Alighanem te voltál az utolsó nagy karácsonyfánk - dörmögte maga elé.- Túl sok a gond az ilyen nagy fával. Hazahozni, díszíteni, aztán meg minek, kinek? Vénembernek már egy vázában ázó ág is elég.

Klári, a felesége a vasárnapi ebédet készítette a konyhában. Ő meg odaállt a küszöbre, nekitámasztotta a vállát az ajtóképfának, s úgy nézegette, mint egy sóvárgó kamasz. Szó, ami szó, még mindig csinosnak, vonzónak találta az asszonyt így

túl az ötvenen is. Ilyenkor megfeledkezett minden bújáról, bajáról, a rokkantnyugdíjról, s valamiféle megmagyarázhatatlan reménység töltötte be a szívét, hátha tartogatnak még a számára is valamiféle örömet az egyre fogyatkozó évek.

- Levittem - mondta. - Megint túl vagyunk egy hosszú, magányos ünnepen. Húsvétig újra visszaállnak a megszokott hétköznapok.

- Meg a fogyókúrámmal - tette hozzá az asszony. - Megint híztam az ünnepek alatt legalább két - három kilót. Ahogy elnézlek, neked se árt a kímélő menü. A szíved nem nagyon rajong a kis pocikáért. Hallottam, hogy szuszogtál a lépcsőn...

- Ó, hát az csak azért volt, hogy előbb fölérjek hozzád - mosolyodott el hamiskásan P., - mert tudod, én még húsz év után is a közeledben érzem legjobban magamat.

- Vén kujon - mondta Klári nevetve, s P. arcára cuppantott egy hitvesi puszit.

*

Már jóval az ünnepek előtt elkezdte szervezni a karácsonyi programot P. Úgy gondolta, itt az ideje, hogy egy asztalhoz ültesse a családot. Mármint Klárit, a feleségét, meg a két lányát, Ritát és Ágit. Olykor az a gondolat is megfordult a fejében, hogy meghívja az anyjukat, Olgát. Klárinak is megemlítette a dolgot, aki egyelőre se igent, se nemet nem mondott rá, csak a vállát húzta

föl furcsa képet vágva, s az volt a véleménye: „aludjunk rá!” Hát aludtak.

A lányai se repestek az örömtől. Rita éppen azzal volt elfoglalva, hogyan szerezhetne bírósági vagy gyámhatósági végzést arról, hogy végleg eltiltsák a volt férjét, Dénest a fiuk látogatásától. A gyerek öt éves, nagyon jól megvan a nevelőapjával, teljesen fölösleges, hogy az a... (hogy ki ne mondja, amit gondol) megzavarja a lelki egyensúlyát. Már így is el kellett vinni a nevelési tanácsadóba, mert az óvodában egyik gyereknek megharapta az orrát, a másoknak a fülét, a dadust meg bokán rúgta. Hát persze, mert mindig neki kell alkalmazkodnia másokhoz... Az a (hogy ki ne mondja milyen) pszichológusnő meg azt mondta, hogy szocializációs problémái vannak a gyereknek. Képtelen beilleszkedni a közösségbe. Mármint hogy abba a közösségbe. Többet kellene foglalkozni vele. Leülni vele játszani, beszélgetni, este, elalvás előtt mesélni neki, megmagyarázni az összefüggéseket. Azt meg különösen... No de hol él ez? Amikor az embernek még arra sincs ideje, hogy normálisan kisminkelje magát?!...

Mi az, hogy foglalkozni kell vele? Meg hogy többet kell törődni a gyerekkel? Tudja egyáltalán ez a ..., mit beszél? Az apja, az a (hogy ki ne mondja kicsoda, micsoda...), az valóban nem törődik vele. Az csak követelőzik, hogy ezt teszi, meg úgy veri agyon őket, ha nem adják oda neki a gyerekét. No, de az is kihúzza egyszer a

gyufát... Tavaly is elvitte egyszer, aztán bedobta valami rokonához a többi rokon gyerek közé. A fene tudja, hol járt közben. Azt mondják, hogy a borhamisításban is benne van, meg még tán lányokat is futtat. És akkor ennek adnak láthatási engedélyt? És akkor még azt kérdezik, miért ilyen agresszív a gyerek? Mintha nem lenne egyértelmű. A gének. Hát persze, hogy a gének. Akár agyon is üthetik ezt a kölyköt, akkor se lesz külön az apjánál. Csak meg kell nézni. Akármilyen játékot vesz neki, egy napnál nem tart tovább. Összetöri, szétszereli. Rátapos az autóra. Ugrál rajtuk. Pedig lenne ám esze! A múltkor is volt a tévében egy akciófilm. Olyan kommandós, meg földönkívüliek... Előbb rájött, hogy ki lőtte szitává a csajt, mint a Feró, a mostani férje. Pedig hát ő spéci az ilyesmiben. Két diplomája is van. Különben hogy nem foglalkoznak a gyerekekkel? Még bokszolni is szokott vele a Feró. Csak hát ezek a pszichocsajok mindig bűnbakot keresnek...

P. csak hallgatta a szóáradatot, nyelt nagyokat, a fejét ingatta.

- Tudom, semmi közöm hozzá, jogom még kevésbé - mondta végül -, mégis megkérdezem: kislányom, minden rendben van a házasságod körül?

- Hát persze, hogy rendben - nyílt nagyra Rita szeme. - Miért, csak nem az Ági mondott valamit? Vagy anyám? Mert ő is mindig beleüti az orrát mindenbe... Pedig hát akár a saját dolgaival is foglalkozhatna!

Láttad már a legújabb barátját? Igazi... (hogy ki ne mondjam, micsoda. És még ő károg másokra? A Feró búróját se csípi, pedig ez a lüke még kezécsókomot is köszönt neki. Az ürgének meg „tiszteletem Sánta úr!” Ez, meg úr!? Azt mondja a muter, hogy doktor. Tudod, ki a doktor? Agyilag tiszta zokni. Igaz, a muter is. Mióta kirúgta a képviselője, olyan, mint aki állandóan részeg. Bosszúból még a pártból is kilépett. Bosszúból! Hogy oda ne rohanjak!

- Jól van, kislányom, a politika nem érdekel. Nem is értek hozzá. Én csak azt szeretném, ha karácsonykor együtt lehetne a család. Arra gondoltam, hogy együtt tölthetnénk valamelyik délutánt. Mi alkalmazkodunk hozzátok. Mindegy, az ünnep melyik napján.

- Úgy gondolod, hogy mi, meg az Ági a legényével, meg a gyerekekkel, meg a muter a zokniagyújával, meg te a Klárral?

- Igen, valami hasonlóra gondoltam. No jó, anyád élettársához nem ragaszkodom... Annyi háború, annyi gonoszság van a világban, legalább mi kössünk békét egymással. Legalább karácsonykor...

- Te jóságos Isten! - nevetett föl kényszeredetten Rita. - Apukám, te vagy részeg vagy, vagy jehovista lettél, vagy... én nem is tudom... elment az eszed? Vagy húsz éve nem ültünk így egy asztal mellett. Miből gondolod, hogy...

- Lehet, hogy furcsán hat az ötlet - mondta P. -, de egyszerűen arról van szó,

hogy fogynak az évek. Ki tudja, hány karácsonyunk lehet még együtt?... Annyiszor megbántottuk, félreértettük egymást. Én szeretnék békét kötni végre a világgal, az emberekkel. Még anyáddal is.

- Értem. Szóval orvosnál voltál. Nagyon súlyos? Nagy a baj? - simogatta meg az arcát.

- Dehogyan érted! Semmit se értesz. Nem vagyok rákos. Semmi bajom. Már mint, hogy újabb. Épp elég a régi is. Egyszerűen arról van szó, hogy megvénültem és békét, nyugalmat szeretnék magam körül.

- Szegény apa - húzta el a száját a lánya.- Rosszkor és rossz helyre születted. Ez a világ nem a békességről és a megbocsátásról szól, hanem a bosszúról és az erőszakról. Aki itt akár csak egy pillanatra is leengedi az öklét, azonnal kiütik. És nincs semleges bíró, aki lefűjné a szabálytalan, övön aluli ütéseket.

- Igen, tudom, látom. Éppen ezért szeretném, ha legalább mi szót tudnánk érteni egymással.

- Biztosan igazad van, de még nem tudom, hogyan alakul a programunk. Az már biztos, hogy a Feró szolgálatban lesz az ünnepekben. Visszapofázott a főnökének, és beosztotta karácsonyra, meg Szilveszterre is. Ha nem tetszik tégy róla... Béke, megbocsátás... Két diplomával biztonsági őr... Én meg kávéfőzhetek a főnökömnek a diplomámmal. Nehogy még én kérjek bocsánatot?!

- Majd csak kialakul...

- Ki, akár a púpos gyerek a prés alatt. Te szoktad mondogatni hajdan. Lehet, hogy nekem is be kell mennem. Nem tudom. Ha kialakul, majd szólok.

*

A kis Ági harmincéves korára gyönyörű nővé érett. Az anyja a mesére célozva azt mondta rá: „ mint rút kiskacsából a hatyú.” És sikeres ember is lett. A főiskolai diploma mellé még két nyelvvizsgát szerzett, így aztán néhány hónapos fárasztó utaskísérői munka után a különgépek háziasszonyává léptették elő. Az anyjától kapott másfél szobás lakótelepi lakást három szoba plusz személyzetisre cserélte, és apa nélkül szülte meg a lányát.

- Koloncra nincs szükségem - mondta. - Gyereket akartam, és szültem magamnak.

- No, de hát a család mégis csak két szülőből áll - vetette ellene P. - Előbb - utóbb hiányozni fog neki az apja.

- Hasonlóképp, mint te nekünk, vagy mint a Rita fiának a Dénes - biggyesztette le az ajkát Ági. - Tudod mit? Ha nagyon hiányzik neki, majd veszek egyet. Olyat, akit ő választ. Manapság pénzért minden és mindenki kapható. Apa és házmester egy személyben. Nekem senki se szóljon bele az életembe!

- Nagyon szépek, büszkeséget sugárzóak ezek a feminista elvek, kislányom, de gondolj arra is, hogy múlnak az évek. Nem

papolok neked erkölcsről, emberségről, meg effajta ósdi elvekről, tudom, hogy fölösleges. Csak arra szeretném felhívni a figyelmedet, hogy a visszeres lábú, ráncos arcú nők nem olyan kapósak, mint a húszévesek.

- Ugyan, mit tudsz te erről, apukám? - nevetett föl Ági.- Különben is, miből gondolod, hogy olyan hosszú életű leszek? Egy nap egy örült utas fölrobbantja a gépet, aztán annyi. Még szóró- parcellára se lesz szükség. Ha meg véletlenül mégis túléltem ezt a kalandot, szárnyára bocsátom a lányomat, aztán veszek magamnak egy ősz halántékú Rómeót, aki elbabusgat a visszeres lábaimmal. Az őszeket állítólag féláron adják. Apropó! Hogy van a nejed, a Klára néne? Az ő lába már igen csak visszeres lehet...

- Köszönöm, a körülményekhez képest jól megvagyunk - mondta P. és lenyelte a torkára forrt gombócot.

- A múltkor a Ritáék felé jártam, fölugrottam hozzájuk. Hiba volt. Senkihez ne menj bejelentés nélkül.

- Rosszkor érkeztél? - mosolyodott el hamiskásan P. - Alsó nadrágban fogadott az új sógor?

- Ugyan... Manapság az már nem hozza zavarba az embert. A szomszédal verekedtek a folyosón. Átrendezték a lakást, és állítólag egy hete furkálta a falat. Esténként, meg néha éjszaka is, ha eszébe jutott valami. A szomszédok meg zúgolódtak, mert ha egy ilyen ütvefúró gépet nekiereszt a

panelnak, a hatodik szomszédban se értik egymás szavát.

- Bizony, az nappal se kellemes...

- Átkopogtak egyszer, kétszer, háromszor, végül becsöngetett a szomszéd. Ez meg ott, helyben leütötte.

- Úristen!... A gyerek meg...

- A gyerek meg utánozza. Ha a Ritának nem tetszik a dolog, akár ő is kaphat egyet. Azt mondja, kirúgná a lakásból, csak hát ő újíttatta föl. Több, mint százezer forinttal tartozik még neki.

- A férjének?

- Igen.

- Nem értem.

- Nem baj, nem is rád tartozik.

- Igazad van, kislányom, jobb, ha én már nem is akarom megérteni a ti dolgaitokat. Hanem közeleg az ünnep, a karácsony. Úgy gondoltam, hogy egyik délután összejöhetnénk, mondjuk nálunk. Nem olyan tágas a lakás, mint a tiéd, de talán elférünk.

- Nem is tudom... Várj, megnézem a naptáramat! - Egy ideig a kis piros selyemkötésű naptárba lapozgatott, aztán fintorogva ingatta a fejét. - Hát... a két ünnepen biztosan nem jön össze. Nem. Szilveszterkor se leszek itthon. Majd felhívlak a görög szigetekről, jó?

- Jó, hát persze, hogy jó, kislányom, de én nem ezt...

- Persze, hogy nem ezt akarod, tudom. Valami családi banzájt szeretnél összehozni, ahol mindenki feszeng, és rosszul érzi magát.

- De Ágikám! Hogy mondhatasz ilyet?

- Úgy, hogy ez van. Hiába próbálsz az ellenkezőjét hazudni magadnak, te is tudod, hogy ez az igazság. És nincs mit mondanom se a Rita pasasának, se a muternak, de alapvetően a Klárikádnak se.

- Mivel bántott meg téged Klári?

- Semmivel. Az ég világon semmivel, de nincs mit mondanom neki. És a többieknek se. Majd a görög szigetekről fölhívlak új évkor. Hozok neked valami tengeri hercsulát. Neked hozok. Hagy- juk ezt! Készülnöm kell, este hatkor repülök. Majd felhívlak...

*

Olgával a körúton futottak össze. Egy játékbolt kirakata előtt ácsorgott, és éppen azt számolgatta, milyen karácsonyi ajándéokra futja a rokkantnyugdíjából. Mert nem is olyan egyszerű feladat ám az ajándék kiválasztása. Dávidnak, a Rita fiának húsvétra vett egy olyan lendkerekes autót, amelyik dudált, szirénázott, nyithatók voltak az ajtai, s a benne ülő bábukát cserélni is lehetett. Az ő nyugdíjához képest nagyon sokba került, de azt mondta a lánya, hogy bele van örülve a gyerek az autókba, semmilyen más játékkal nem lehet lekötni. Hát jó, vett neki egy ilyen csodaautót, hadd lássa az unokája, hogy a nagypapa a kedvében akar járni. A kis Dávid

meg nekiesett a csomagnak, darabokra tépte a papírt, és toporzékolva üvöltött, mert a dobozt nem tudta kinyitni. Klári az ölébe vette, hogy majd segít neki, mire a gyerek arcul ütötte, és elrohant, majd teli torokból visszakiabált: „hagyj békén, te repedtsarkú vén...!”

Ez aztán meg is adta az ünnepi együttlét alaphangulatát. Rita a gyerek apját, Denit szidta, Feró, a pótapa unott egykedvűséggel bontogatta a dobozt, P. meg megpróbálta a konyhából visszacsalogatni Klárit. Mire nagynehezen a könnyeit törölgetve visszatért az asszony, a gyerek a csodaautó roncsain ugrálva ordította: „nem baj, az úgyis szebb, amit az apa hozott!...” Az anyja ráüvöltött, hogy megöli azzal a (...) apjával együtt, mert ezekkel csak baj van, aztán felöltöztette, és gyorsan elkészöntek Kláritól. P. lekísérte őket a kapuig, aztán a búcsúzásnál megjegyezte:

- Azért Kláritól bocsánatot kérhettél volna a fiad nevében.

- Oké - mondta Rita -, majd te megteszed az unokád helyett.

A kislány se sokkal könnyebb eset, az Ági lánya. Jó, ő még csak kétéves, de az anyja minden külföldi útjáról hoz neki valami különlegességet. Olyan a gyerekszoba, mint valami játékraktár.

Miközben a fejét törte a kirakat előtt, az üvegen egy ismerős arcot látott visszatükröződni. Ismerős, de mégis idegen. Idegenül megkeményedett vonások. Már

majdnem megfordult, hogy köszöntse Olgát, lányai anyját, egykori feleségét, de elbizonytalanodott. Sehol a csilingelő arany fülbevalók, se a párizsi parfümillat, nem is beszélve a kopott, fekete kabátról, amit viselt. Pont úgy nézett ki, mint egy negyven évet három műszakban lerobotolt szövőnő valamelyik városszéli lakótelepről.

- Mit csodálkozol, P., kedvesem? - tette a vállára a kezét.- Én vagyok, személyesen, Olga. Kissé megkoptam, megfáradtam, lehet, hogy meg is hülyültem, de azért még én vagyok. Ne félj, nem kérek tőled pusztit, annyira még nem süllyedtem. Ellenben, ha mindenáron meg akarsz hívni egy konyakra, azt elfogadom. Van egy cigid?

- Öt éve nem dohányzom.

- Kár. Te, P.! Ezek szerint több, mint öt éve nem találkoztunk, hiszen legutóbb még pöfékeltél.

- Hát... ha jól számolom, van annak talán már hét - nyolc éve is. Akkor még Párizsba jártál zenét hallgatni.

- Oda. Azzal a csaló szélhámossal. Még az ékszereimet is eladtam, hogy sztárüggyvédet fogadjak neki. És mi volt a hála? Na mi volt? Még a lakásból is kidobott a végén. De a lányaidra is büszke lehetsz! Elmentem a Ritához, hogy legalább néhány napra fogadjon be, amíg szerzek valami lakást. Tudod, mit mondott? Azt, hogy kidobálja a lépcsőházba a cuccaimat, ha azonnal el nem húzok onnét... Érted? Ezt mondta nekem, az anyjának, az a kis hülye.

- Hát, tudod... - állt egyik lábáról a másikra P.

- Nehogy azt mondd, hogy én neveltem őket! Nevelni... Lehetett is ezeket nevelni... No mindegy... A drágalátos Ágikádnak is én vettem a lakást. Jó, már nem abban lakik, de hát ez teljesen mindegy. Mondom neki, hogy a cselédszobában hadd húzzam meg magam. Ő is jól járna, mert vigyázok a kislányra, ha nincs otthon. Micsoda? Hozzá ne nyúljak a gyerekéhez, mert arra ott van a csaj, aki a személyzeti szobában lakik. És ne próbáljam beleütni az orromat a dolgaiba, mert leharapja. Tudod, mi lett a lányodból?

- Tudom. Légikisasszony.

- Az hát, mert az is olyan könnyű. Franciául mondom, mert úgy szebb: kokott. A pofámról lesül a bőr. Az még csak hagyján, hogy a férfiak tartják el, meg hogy a főnöke a gyerek apja, de én azon se csodálkoznék, ha kiderülne, hogy azzal a nővel is viszonya van, aki a kis szobában lakik.

- Már megbocsáss, de...

- Jó, megbocsátok, de igyuk már meg azt a rohadt konyakot! Gyere, itt ez a kis presszó, itt nem vizezik annyira. Ismerem a pultos csajt, megbízhatasz benne. Aztán ha még egy kört fizetsz, azt is elmesélem, hogyan váltak el a Ritáék, meg hogy ki ez a Feró, ez az új embere.

Vonakodva bár, de végül csak beült Olgával P. a kis körúti presszóba. Az asszonyból ömlött a szó, s mindegyik mögött valamiféle elkeseredett gyűlölet parázslott.

Gyűlölet, bosszúvágy az egész világ iránt. P. először még megpróbált figyelni rá, bólintott, meg morgott is valamit válaszul. Később már csak megadóan bólogatott. Aztán az órájára pillantott, s ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy nagyon gyorsan elköszönjön tőle. Már nem akart családi kerekasztalt szervezni karácsonyra, nem akart se békét kötni, se megbocsátani, csak mielőbb eltűnni innét. Így aztán szóba se hozta a dolgot.

*

Karácsony estén Kláriveral kettesben díszítették fel a majd' két és fél méteres fenyőt. Bizony jócskán rájuk esteledett, mire végeztek vele. Aztán ketten gyújtották meg a gyertyákat, s ketten énekelték a „Mennyből az angyal” - t. A csillagszórókat föl se rakták a fára, mert minek? Majd ha netán eljönnek a gyerekek, meg az unokák.

Az ünnep első napján templomba mentek, aztán várták a telefont, hátha... De se Rita, se Ági nem jelentkezett. Este P. fölhívta mindkettőt, de egyik se vette föl a kagylót. A második ünnepen se jelentkeztek, és Szilveszter éjjel se kívántak boldog új évet.

Vízkeresztkor leszedték a díszeket és kidobták a levele hagyott fenyőt. P. tettetett jókedvvel forgolódott a konyhában asszonya körül. Mindketten úgy tettek, mintha minden rendben volna. Csak amikor asztalhoz ültek, s Klári kimerte az aranysárgán gyöngyöző húslevest, s amikor jó étvágyat kívántak egymásnak, P. kezében akkor állt meg félúton a kanál, s fejét lehajtva megkérdezte:

- Mondd, Klárikám, miért van az, hogy egyedül én érzek valamiféle lelkiismeret - furdalást?

- Talán azért - simogatta meg a férje kezét az asszony -, mert neked még van lelkiismereted.
